

PTA Filosofie Q-highschool schooljaar 2023-2024 cohort VWO 2022-2025

Syllabus Filosofie: [Examenprogramma filosofie vwo.pdf \(examenblad.nl\)](#)

Bij het examenprogramma filosofie zijn de volgende 5 domeinen aan de orde:

Domein A: Vaardigheden

Domein B: Wijsgerige antropologie

Domein C: Ethiek

Domein D: Kennisleer

Domein E: Wetenschapsfilosofie

Het centraal examen heeft betrekking op de subdomeinen A1 en A2, in combinatie met een door het College voor toetsen en examens vastgesteld onderwerp. Dit onderwerp is gerelateerd aan een van de domeinen B, C, D of E als hoofddomein, waarbij één of meer andere domeinen betrokken kunnen zijn, en de subdomeinen 1 van de domeinen B, C, D en E, die zowel afzonderlijk als in relatie met het onderwerp kunnen worden geëxamineerd. De explicitering van deze subdomeinen is in deze syllabus [Syllabus filosofie vwo 2024 2 versie.pdf \(examenblad.nl\)](#) opgenomen.

Voor het centraal examen filosofie is voor 2024 het onderwerp ***De vraag naar de mens in relatie tot techniek en wetenschap*** uitgewerkt. Dit onderwerp is gerelateerd aan het domein Wijsgerige antropologie (B) en Wetenschapsfilosofie (E).

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A en: ten minste de domeinen en subdomeinen waarop het centraal examen geen betrekking heeft; en indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: één of meer domeinen of subdomeinen waarop het centraal examen betrekking heeft; en andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.

In het schoolexamen komen in ieder geval domein A en de niet centraal getoetste (sub)domeinen aan de orde te weten: A, C1, C2, C3, D1, D2, en D3.

PTA Q-highschool Filosofie VWO:					
Afname periode	Domeinen/subdomeinen/eindtermen:	Inhoud onderwijsprogramma; Hoe bereidt de leerling zich voor op de toets?	Toetscode, -vorm en -duur	Herkansing ja/nee?	Weging
Leerjaar 4, 5 en 6	Domein A: Vaardigheden Subdomein A1: Argumentatieve vaardigheden Subdomein A2: Onderzoeks-vaardigheden en benaderingswijzen Subdomein A3: Oriëntatie op studie en beroep	Deze vaardigheden worden in de verschillende modules die hieronder vermeld staan, geoefend en getoetst.	nvt	nvt	nvt
Leerjaar 4 of 5	Domein B: Wijsgerige antropologie Subdomein B1: Centrale begrippen en toonaangevende visies	Dit domein is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen . In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	1
(blok 1)	Subdomein B2: Persoon, lichaam, geest en emotie Subdomein B3: De mens als redelijk wezen	Module: Hoe vrij zijn wij? <u>Inhoud:</u> centrale begrippen en filosofen over vrijheid (antropologie) worden besproken en vergeleken <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een gesprek (dialog) tussen die filosofische posities <u>Materiaal:</u> hoofdstuk 1 Wijsgerige Antropologie uit Durf te Denken VWO + leerdoelen	M0108 Schriftelijke toets 60 minuten (weging 1)		
(blok 3)		Module: Kan een robot een bewustzijn krijgen? <u>Inhoud:</u> centrale begrippen en filosofen over bewustzijn (antropologie) <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal:</u> Reader: Kan een robot een bewustzijn krijgen?	M0120 Schriftelijke toets, 60 minuten (weging 1)		
Leerjaar 4 of 5	Domein C: Ethiek	Het domein Ethiek is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen . In beide modules komen		ja	2

	Subdomein C1: Centrale begrippen en toonaangevende visies	de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.			
(blok 2)	Subdomein C2: Het al dan niet universeel zijn van waarden Subdomein C3: Vrijheid en verantwoordelijkheid	Module: Ik ben geen racist <u>Inhoud:</u> centrale ethische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, met focus op thema racisme <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd <u>Materiaal:</u> hoofdstuk 2 Ethiek uit Durf te Denken VWO + leerdoelen	M0193 Praktische opdracht (weging 2)		
(blok 4)		Of Module: De mens als natuurramp...? <u>Inhoud:</u> centrale ethische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, met focus op thema natuur en milieu <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefen met de filosofische posities (in de les) en mondelinge toepassing ervan <u>Materiaal:</u> Reader: De mens als natuurramp	M0194 Praktische opdracht (weging 2)		
Leerjaar 6 (blok 1)	Eindexamenonderwerp Domein B: Wijsgerige antropologie en Domein E: Wetenschapsfilosofie	Module: Wat is de mens? Inhoud: centrale begrippen en mensbeelden (antropologie) worden besproken en vergeleken, in relatie tot techniek en wetenschap. Syllabus inleiding + kwestie 1. <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefen met de filosofische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen <u>Materiaal:</u> Syllabus 'De vraag naar de mens in relatie tot techniek en wetenschap'	M0271 Schriftelijke toets 90 minuten	ja	2
(blok 2)		Module: Hoe verandert de mens door techniek? Inhoud: centrale begrippen en mensbeelden (antropologie)	M0272	ja	2

		worden besproken en vergeleken, in relatie tot techniek en wetenschap. Syllabus kwestie 2+3 <u>Vorbereiding op toetsing</u> : oefen met de filosofische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen <u>Materiaal</u> : Syllabus 'De vraag naar de mens in relatie tot techniek en wetenschap'	Praktische opdracht		
(blok 3)		Module Vervaagt de grens van de mens? <u>Inhoud</u> : centrale begrippen en mensbeelden (antropologie) worden besproken en vergeleken, in relatie tot techniek en wetenschap. Syllabus kwestie 4 en gehele syllabus <u>Vorbereiding op toetsing</u> : oefen met de filosofische posities en met het schrijven van antwoorden op toetsvragen <u>Materiaal</u> : Syllabus 'De vraag naar de mens in relatie tot techniek en wetenschap'	M0273 Praktische opdracht	nee	2
Leerjaar 4 of 5	Domein D: Kennisleer Subdomein D1: Centrale begrippen en toonaangevende visies Subdomein D2: Ervaring en waarheid	Het domein kennisleer is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen. In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	2
(blok 1)	Subdomein D3: De contextualiteit van kennis	Module thema 1: The Matrix: we leven allemaal in een droom <u>Inhoud</u> : centrale kerntheoretische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, rondom de film The Matrix <u>Vorbereiding op toetsing</u> : oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd <u>Materiaal</u> : deels Cogito/deels Durf te denken	M0187 Praktische opdracht (weging 2)		
(blok 3)		Of Module thema 2: Welke kleur heeft waarheid ? <u>Inhoud</u> : Wat kunnen we zeker weten en hoe komen we tot die zekerheid? Als we iets zeker weten, is dat dan	M0329 Schriftelijke toets 90 minuten		

		<p>ook een gedeelde waarheid of heeft iedereen, in zijn eigen bubbel, zijn eigen waarheid? Wat als dé waarheid niet bestaat; zijn we dan een ‘post-truth’ samenleving geworden? Hoe gaan we daar dan mee om? In deze module verdiepen we ons in de filosofie over kennis en waarheid. Bovenstaande vragen over kennis en waarheid hebben tal van filosofen al eeuwenlang beziggehouden. Wij kijken naar hun inzichten en gebruiken deze om zelf antwoorden te vinden op de hierboven gestelde vragen.</p> <p>Of</p> <p>Module thema 3: De kennisgedreven democratie <u>Inhoud:</u> Kennis is niet meer uitsluitend voorbehouden aan experts. Met de digitale toegang tot kennis en informatie en met de eindeloze mogelijkheden om onze eigen inzichten en opvattingen te verspreiden, is het debat over betrouwbare kennis op scherp komen te staan. In deze module worden tegen die achtergrond de belangrijkste kentheoretisch begrippen en visies aan de orde gesteld. <u>Vorbereiding op de toets:</u> oefen met behulp van een casus met de verschillende kentheoretische posities en kunnen deze evalueren. <u>Materiaal:</u> Cogito (deels) en Durf te denken</p>	<p>(weging 2)</p> <p>M0214 Schriftelijke toets 90 minuten (weging 2)</p>		
--	--	--	--	--	--

Leerjaar 4 of 5	Domein E: Wetenschapsfilosofie Subdomein E1: Centrale begrippen en toonaangevende visies	Het domein wetenschapsleer is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen . In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	2
(blok 2)	Subdomein E2: Wetenschappelijke kennis Subdomein E3: Wetenschap en samenleving	Module thema 1: Wetenschappelijke vergezichten op de toekomst <u>Inhoud:</u> Wat is er allemaal mogelijk in de wetenschap? En welke wetenschappelijke ontwikkelingen zullen in de nabije toekomst worden gerealiseerd? In deze module staat de vraag centraal wat wetenschap eigenlijk is en welke plaats wetenschap in onze samenleving inneemt. De belangrijkste wetenschapsfilosofische begrippen en posities worden daarbij aan de orde gesteld. <u>Vorbereiding op de toets:</u> doe je eigen onderzoek en oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd. <u>Materiaal:</u> Cogito: wetenschapsfilosofie.	M0197 Praktische opdracht (weging 2)		
(blok 4)	Zie hierboven	Module thema 2: Veranderende wereldbeelden <u>Inhoud:</u> centrale wetenschapsfilosofische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken <u>Vorbereiding op toetsing:</u> doe je eigen onderzoek en oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd <u>Materiaal:</u> Cogito: wetenschapsfilosofie.	M0055 Praktische opdracht (weging 2)		

Leerjaar 4 en 5	Keuzemodules	Keuzemodule 1: Voor VWO-leerlingen zijn twee keuzemodules verplicht. Hierin kunnen verschillende domeinen worden behandeld, waaronder A, B, C, D, E. Voorbeelden van keuzemodules zijn: Keuzemodules worden in de komende tijd nog uitgebreid	Praktische opdracht / essay / kritische reflectie		1
(blok 2)	Domein C: Ethiek	Module: Mag dat!? Goed en kwaad in de rechtszaal	M0185	Ja	
(blok 1)	Domein: Sociale politieke filosofie	Module: Het Eiland: ontwerp je eigen samenleving	M0103	Ja	
(blok 4)	Domein: Sociale politieke filosofie	Module: Filosofie van de technologie (dagmodule)	M0174	nee	
(blok 2)	Domein A: Vaardigheden	Module: Leren debatteren (dagmodule)	M0338	nee	
(blok 3)	Domein A: Vaardigheden	Module: Filosofisch toveren (dagmodule)	M0195	nee	
(blok 3)	Domein A: Vaardigheden Domein D: Kennisleer Domein E: Wetenschapsfilosofie	Module: Complotdenkers of waarheidszoekers voor filosofie (dagmodule)	M0292	Nee	
(blok 4)	Domein: Sociale en politieke filosofie	Module: De gelukkige samenleving	M0196	ja	
(blok 3)	Domein A: Vaardigheden	Module: Jouw filosofische vraag	M0269	ja	
		Keuzemodule 2: Voor keuzes zie hierboven	Praktische opdracht / essay / kritische reflectie	Zie keuzemodule 1	1

Berekening cijfer schoolexamen:

$((M0108 \text{ of } M0120) + 2*(M0193 \text{ of } M0194) + 2*(M0271 + M0272 + M0273) + 2*(M0187 \text{ of } M0214 \text{ of } M0329) + 2*(M0197 \text{ of } M0055) + (keuzemodule 1) + (keuzemodule 2)) / 15$

Overzicht domeinen per module

DOMEIN	A	B	C	D	E	SE-STOF	CSE-STOF
M0108	X	X				X	X
M0120	X	X				X	X
M0193	X		X				X
M0194	X		X				X
M0271	X	X			X		X
M0272	X	X			X		X
M0273	X	X			X		X
M0187	X			X		X	X
M0214	X			X		X	X
M0329	X			x			
M0197	X				X	X	
M0055	X				X	X	
M0103	X					X	
M0338	X					X	
M0185	X		X			X	
M0174	X					X	
M0195	X					X	

M0196	X					X	
M0292	X			X	X	X	
M0269	X						